Hochlöbl. k. k. Hofbibliothek, Wien

St. 33. V Gorici, 22. avgusta 1879. Tečaj IX.

SOČA

„Soča“ izhaja vsak petek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.50
Pol leta . . . . . „ 2.30
Četvrt leta . . . . . „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri *„poslanicah“* se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ „ 2 „
6 „ „ „ „ 3 „

Za veče črke po prostoru.

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizo „treh kron“, in na starem trgu. — V Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici v Mailing-ovi tiskarni, naročnina pa opravništvu „Soče“ na Korenji v Sticsa-vi hiši št. 258 II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina niža, ako se oglase pri uredniktvu.

Občinsko gospodarstvo v Gorici.

(Konec.)

Županovo poročilo trdi, da niso navadne mestne potrebe zakrivile dolga 500.000 gld., tudi ne trma in luksus; ampak da prihaja dolg od tod, ker se je mestna občina po l. 1850. v vseh ozirih napredovaje preuravnala in se je od tistih dob do današnjega dne dovršilo mnogo neobhodno potrebnih ali vsaj jako koristnih del.

A če se ozremo v ono dobo nazaj, ko je županil dr. Visini, t. j. od l. 1863 do l. 1869, ter pretehtamo, koliko je občinski zastop uže takrat storil za razvoj in olepšavo našega mesta in koliko je v ta namen potrosil, vidimo, da se ogromni dolg ni nabral zaradi navedenih uzrokov; mariveč se prepričano, da je uže v onem času mesto čvrsto napredovalo, da se je mnogo popravilo, prenaredilo in zboljšalo, kar so zahtevale ideje in potrebe nove dobe: Pomnožile in zboljšale so se ljudske šole; ustanovili otročji zavodi (asili), uravnale zdravstvene in gospodarske razmere mestnih dobrodelnih zavodov; pomnožilo se je število oskrbovancev v mestni siromašnici; ustanovilo društvo rokodelcev za vzajemno podporo; zdravljenje revnih bolnikov izročilo drugemu iz mestne blagajnice plačanemu zdravniku; omejilo, kolikor mogoče, poulično beračenje; osnažili so se mestni trgi in ulice; mnoge hiše „za mesnicami“ so dobile po prizadevanji mestnega zastopa prepotrebno svitlobo in zdrav zrak; dovršil se je novi trg za seno; preuravnal zelenjadni trg; nekatere ulice so se razširile in mnoge so kanalizovane in popolnoma vredjene; mestna razsvečava se je izdatno zboljšala; iz javnega vrta so se odstranile neke nepriličnosti, ki so kratile krasoto preljubljenemu sprehajališču; osnovala se je požarna straža itd. — Tudi je takratni mestni zastop nabral uže mnogo gradiva za prihodnje zboljšanje mestnih razmer; posebno pa je tehnični odsek pretresaval, kako mestu priskrbeti obilno množino dobre pitne vode.

Občinski računi takratne dobe pa razkazujejo jasno, da ni mesto pri vseh naštetih občno koristnih započetjih naredilo po letu 1866 nobenega novega dolga; nasprotno, da je od l. 1864 do dne, ko je položil dr. Visini občinske vajeti v roke svojemu nasledniku (l. 1869), poplačalo nad 30.000 gld, dolžnih zasebnikom in javnim kreditnim zavodom, tako da se je občinski dolg, zapopaden v razdolžitvenem načrtu, od 172.749 gold. kolikor je znašal leta 1864, znižal na 148.548 gold., zraven tega se je plačalo 6000 gold. druzega dolga, dalje 6024 gld. za dela v poprejšnji dobi dovršena in za druge namene, za 6000 in toliko goldinarjev se je kupilo razne oprave, 11.629 gold. odrajtalo prehranitnin za nepremožne domače bolnike, katere stroške je pred postavo od 3. novembra 1863 zalagala dežela. Vse to je šlo iz navadnih občinskih dohodkov; kajti po letu 1864 ni naložil občinski zastop nobenega novega davka — razun davščine od psev, — niti ni povikšal obstoječih občinskih nakladov. — Kako se more po tem takem trditi, da izvira dolg pol milijona goldinarjev iz napredovalne vsestranske preuravnave mestne občine počenši od l. 1850?

Ne! nikaker ni res, da je sedanji razvoj goriškega mesta zasluga današnjega oskrbništva; mesto je lepo napredovalo in se razcvitalo uže v Visini-jevi dobi, in je pri vsem tem še plačevalo svoje dolgove. Zdaj pa je začelo v finančnem oziru močno pešati — zabrelo je v ogromni dolg pol milijona in da bi se mu ne bilo posrečilo posojilo—primorano bi bilo posnemati lepo Florencijo, to je narediti „bankerot“.

Zastonj je torej segati v občinsko gospodarstvo poprejšnjih časov, da se opravičijo napake sedanjih gospodarjev. Za 200.000 gld. dolga, kolikor ga je bilo l. 1874, bi se bilo mesto sčasoma lahko razdolžilo, ako bi bili sedanji „patres conscripti“ tako gospodarili, kakor je gospodaril mestni zastop za časa velezasluženega dr. Visini-ja, ne da bilo vsled tega potreba pretrgati vse napredovanje v duhu in po potrebah noveje dobe. Le varčno in previdno gospodariti je trebalo in glede novih podvzetij ozirati se na mestno premoženje, na denarne moči meščanov in na letine. Mesto tega pa so se vêdli prav velikomestno, imeli so, kakor se pravi navadno samogoltnim otrokom, veče oči nego želodec, vsa več ali manj potrebna javna dela so hoteli naglo in velikansko izvršiti— prevstvariti so hoteli prijazno a pohlevno Gorico kar čez noč v gizdavo avstrijsko Nizzo; — in tako se je zgodilo, da je nastala necega dne v občinski blagajnici tolika suša, da bi bili kmalo mestni služabniki in drugi po raznih zasluženih plačilih prašajoči —na suhem ostali. Tako se je vsaj takrat po vsem mestu govorilo. Pa to je bila le začasna zadrega. Stalna zadrega je nastala iz v zadnjih 4 letih dorasli h 300.000 gld. pasivov, kateri so, prišteti k staremu dolgu nakopičili mestu ogromno breme pol milijona, ki se ima potom letošnje kreditne operacije poravnati.

Knjižica „La Verità“ razpravlja dalje posamezne točke županovega poročila, pa le površno in sem ter tija polemizuje celó nekako malenkostno. Zato jej ne maramo više slediti; saj bo našim čast. čitateljem zadosta, kar smo priobčili, da spoznajo gospodarske razmere naše lepe Gorice.

Da bi imeli „vox in capitulo“ hoteli bi k sklepu še očetom starešinom priporočati, naj si v srce vtisnejo in zanaprej djansko izvršujejo zlate besede županove:

„Bodimo strogo varčni tudi v navadnih stroških, odpovejmo se vsakemu novemu započetju, vsakej preuravnavi, dokler se ne zboljšajo kmetijske, kupčijske razmere v deželi in mestu tako, da se občinski dohodki naravno pomnožé po razvoju gospodarskega prometa.“

Dopisi.

V Gorici 20. avgusta. Cesarjev rojstni god smo praznovali letos v našem mestu s tiho slovesnostjo. Kako bi drugače, ko ni onih elementov tukaj, kateri dajejo mestu pravo živahnost? Muze so razkropile svojo vedoželjno čredo po deželi, da se na domači paši odpočije in okrepi. Bojeviti Mars je odpeljal svoje krepke junake na vojno vežbanje v Postojno,— vsi ostali pa smo, po dijaški rečeno, filistri in manihejci in enake baže ljudje, ki se ne zmenimo mnogo za posveten šum, ampak uživamo najrajše „post fornacem bonam pacem.“ Toda stoj! enih bi bil pa vendar kmalo pozabil, ki so uže davno skrhali na šolskih klopeh nabrušene uma meče, ter se Martove oprave bojé, kakor škrat meniške kute, pa se tudi ne morejo vštevati ni mej filistre, ni mej manihejce: to so naši „irredentarji“, kateri imajo za cesarjev rojstni dan in god in za enake slovesne prilike vedno pripravljena posebna voščila in posebne veselice. Letos so se tudi oni vjemali z občno tihoto, ter so opravili svojo patrijotično (?) nalogo brez kričečih revolucijonarnih tribojnic in brez pokajočih bomb. Raztrosili so samo v ponočnej tišini na cesti od železnične postaje do Gorice par stotin svojih proklamov, importiranih brez dvoma iz sosednjega Vidma, kder je glavna kovačnica za orožje, koje ima o sv. nikoli osvoboditi „nerešeno“ Italijo. Pomenljivo je, da se imenuje cesta, na katero so „irredentarji“ nasejali svoje

LISTEK.

III. občni zbor Cecilijinega društva v Ljubljani.*)

Cerkno 10. avgusta.

Leta 1876. je skozi 3 dni zborovalo v Gradecu „Občno nemško Cecilijino društvo.“ Prišlo je mnogo Slovencev (tudi troje goriških) poslušat predstave nemških pionirjev na cerkveno-glasbenem polji. In te jim tako dopadejo, da se koj tam že posvetujejo, kako tudi Slovencem ustanovit enako društvo. Kar je trinajstorica v graškem frančiškanskem samostanu zbranih Slovencev sklenila, to se je nad vse nade dobro zvršilo. Še tisto leto se ustanovi v Ljubljani „Cecilijino društvo“ z namenom, preustrojiti zanemarjeno cerkveno glasbo; in koliko je do sedaj že storilo, pokazal nam je III. občni zbor dne 7. avgusta v Ljubljani.

Ponosno sme Cec. društvo sedaj gledati na svoje triletno delovanje in nima več bati se za svoj obstanek. Kajti ono stoji na trdni gmotni podlagi, ima lastno orgljarsko šolo in društven organ, na čelu svojem pa upljivne in, kar najbolj važno, tudi delavne, vnete može.

Občni zbor se je vršil strogo po programu. Sešlo se je bilo veliko udeležnikov. S Koroškega smo videli zabniškega dekana L. Frčnika s kaplanom njegovim. Goriško je zastopalo 7 cerkljanskih cecilijancev.

Ob osmih zjutraj bila je v stolnici slovesna sv. maša, ki jo je služil društveni predsednik preč. g. prošt dr. Jarc. Pod vodstvom g. Foersterja peli so šenklavški pevci združeni s pevci orgljarske šole lepo, pa kratko Rampis-ovo mašo „Cunibert“. Pred Kyrie in po odpetem „Dona nobis“ peli so introitus in communio koralno, enoglasno s spremljavo orgelj. Graduale in offertorium pa je pel zbor brez orgelj. — Petje je bilo zares vzorno. Nek sveten poslušalec mi je rekel: pri takem petju mora človek veren postati, ko bi tudi prej ne imel prav nobene vere.

Želel bi si navzočne naše goriške pevce in orgljavce, da bi slišali, kakošno mora biti pravo cerkveno petje. Tu bi se učili, kako naj se prične peti, kako končuje; kako se poje piano, crescendo, forte, s povdarkom itd.; tu bi spoznali, kakošno je pravo, pobožno petje. Potem bi ponehala pravda po Goriškem, zlasti po Brdih, kje se bolje poje, ampak marsikteri, če ne vsi, bi moral reči: „do sedaj smo le kričali, da, rjoveli takrat, ko smo mislili, da smo izvrstno peli.“ Orgljavci bi pozvedeli, kakošne naj bodo preludije, kakošna spremljava, da je dostojna, da glasov ne prevlada, ne prekriči.

Zares veliko se nam je še učiti. Dober pevec še ni ta, ki ima prijeten glas, ki zna po notah peti; treba mu je še šole; treba glas svoj uriti, prav formirati znati, da — celó usta prav odpreti marsikteri še ne umè.

Nad vse dopadli so mi responzoriji, peti koralno s prelepo spremljavo na orgljah. To so prav zabela k drugemu petju, mi je nekdo djal.

Ob desetih se je pričelo zborovanje društvenikov v krasni dvorani škofijski v navzočnosti prevzv. g. knezoškofa Janeza Krizostoma. K zborovanju se je zbralo nenavadno veliko število duhovnih in svetnih gospodov.

G. predsednik pozdravi s krepko besedo zbrane ude, ter izreka ob enem zahvalo milost. g. knezoškofu, ki je zares društvu v prospeh veliko pomagal in mnogo žrtvoval.

Neutrudljivi g. tajnik J. Gnjezda poroča potem o društvenem delovanji, ter nas iznenadi s preveselo novico, da dobimo kmalo toliko potrebno cerkveno pesmarico. V ta namen se je bil prej ustanovil poseben odsek, ki je po Slovenskem nabiral lepih pa že vdomačenih napevov. (Samo iz Koroškega je nek gospod blizo 300 cerkv. pesem poslal.) Iz teh zbirk se je zbralo boljše blago, ki ga izda Mohorjeva družba za prihodnje leto svojim udom na notah za eden glas. Pesmarica bode obsegala: 1. pesmi za nedelje in praznike, 2. Matere Božje, 3. angelov, 4. mašne pesmi, 5. razne pesmi, 6. Ordinarium missae s slov. prestavo, 7. litanije. Vse to pa v slovenskem, nekaj tudi v latinskem jeziku. Ti napevi pridejo še posled harmoni-

*) Ker je mej našimi čast. čitatelji mnogo prijateliev cerkvene glasbe, sprejeli smo radovoljno zanimivo poročilo. Op. ured.

razbojniško seme, „Corso Francesco Giuseppe“ v spomin na dan 5. aprila 1875, ko je Gorica, ko je dežela zastopana po ogromni množici svojega prebivalstva, z nepopisljivo navdušenostjo sprejela svojega preljubljenega vladarja, ki je po tej sijajno okinčani cesti z velikim spremstvom slovesno vhajal v mesto.— Takrat naj bi se bili prikazali videmski paglavci se svojimi širokoustnimi proklami, okusni bili na mah sad svojega semena. Po noči, skrivaj vhajajo tatovi—a ne poštenjaki.

Sicer se pa lojalen Goričan za take norčije ne zmeni, ampak obhaja mirno in nemoteno svoje patrijotične praznike.

Na predvečer cesarjevega rojstva je mestna godba sviraje prehodila glavne trge in ulice in spremljali so jo požarni stražniki v „paradi“ z velikimi voščenimi bakljami (in ne kakor lani z lampicami). Veselega sprevoda se je oklenila ogromna množica.—Drugo jutro so v celej okolici pokali topiči in od vseh strani se je slišalo veselo pritrkovanje; v mestu pa je bila ob 10. uri slovesna maša v prestolnej cerkvi sé zahvalnico; pontifikoval je prevzv. knezo-nadškof, a navzočni so bili vsi načelniki in viši uradniki političkih, sodnijskih, finančnih, gozdnih, in šolskih oblastnij, zastopniki deželnega odbora in občine in kolikor je civilnih in vojaških dostojanstvenikov v Gorici,—pa mnogo ljudstva. — Naši Podturnčani pa so napravili velikansko „šagro“ na predvečer in na večer cesarjevega rojstva, seveda, z javnim plesom, na krasno v deželnih in cesarskih barvah ovenčanem plesišči pred cerkvijo sv. Roka. Pri vhodu na trg je bil postavljen okusno v zelenje ovit slavolok, okinčan z avstrijskimi zastavami in s patrijotičnimi napisi. Zvečer krasna razsvečava in prižiganje umetnih ognjev. Ljudstvo se je oba večera tako strašno gatilo okoli obširnega plesišča, da je bilo občevanje po trgu sv. Roka popolnoma zaprto. Sploh so se Šentrokarji tako dobro imeli—da krčmarji morda še danes štejejo nabrane novce, druge pa—glava boli.

Postava o šolskem nadzorstvu, veljavna za našo pokneženo grofijo, določuje, da „najviša šolska vodilna in nadgledna gosposka v deželi je c. k. deželno šolsko svetovalstvo“ in da spadajo pod njo med drugim tudi srednje šole (gimnazije in realke). Neki paragraf v tej postavi pa odkazuje dež. šol. svetovalstvu v zadevah njemu podverženih šol področje dozdanjih deželnih namestništev. V to področje je spadala, kolikor nam je znano, tudi pravica predlagati one osebe, ki so se imele nameščati kot učitelji ali ravnatelji na dotična učilišča. Le iz posebnih službenih ozirov je minister za nauk včasih katerega učitelja sam preložil iz ene službe v drugo—a to le izjemno. Zdaj pa postaja ta izjema, vsaj gledé naših srednjih šol—pravilo, in postavno pravilo se je spremenilo v izjemo.—Pred par leti nas je Stremayer-jeva ekscelencija raznenadila z imenovanjem dveh novih ravnateljev za gimnazij in realko in raznenadil ni samo nas priprosto občinstvo, za katero je najbolje, da molči in plačuje, ampak še skoro više je raznenadil dež. šolski svet, in kakor smo slišali, celó ces. namestnika samega, kateri so kar strmeli, ko je necega dne „Wiener-Zeitung“ poročala, da dobimo gg. Pantke-ja in Schreiber-ja kot ravnatelja naših srednjih šol v Gorico. C. k. deželni šolski svet, v katerem, če se ne motimo, ni sedel takrat noben zastopnik deželnega odbora, ampak so zborovali sami c. k. udje — je v preveliki svoji osupnjenosti molčal: conticuere omnes. Lani je bil zopet en profesor ex. off.o poslan na našo gimnazijo, a premeščenje je bilo vsaj v tem opravičeno, da je zavod, kder je bil dotični gospod poprej v službi, prenehal, ali vsaj začel prenehavati, in da minister stalno nameščenemu in jako sposobnemu profesorju moral odkazati drugo mesto.

Zdaj pa beremo, da je minister imenoval zopet necega Tržačana Henrika Majonica kot profesorja na goriškem gimnaziji. Kakor vse kaže, pride ta gosp. na dr. Frapporti-jevo mesto; vsaj drugo ni izpraznjeno.—Glejte torej! komaj je pretekel dober teden dni, od kar je velezasluženi Frapporti vpokojen — uže mu je imenovan naslednik. O službenem razpisu, o predlogu dež. šol. sveta, o izboru najsposobnejšega mej kompetenti, o navadnih postavnih formalnostih— ni duha ne sluha. Službeni oziri so morali biti gledé g. Majonice, — kateri vtegne biti izvrstna moč, mi ga ne poznamo, — posebno nujni, da ga je ekscelencija Stremaer poldrugi mesec pred začetkom šolskega leta ex. off.o imenoval. In naš vis. c. k. deželni šolski svet, kateri je molčal prvi in drugi in tretjikrat pri takih imenovanjih „aus Dinstesrücksichten“, — gotovo ne bo hotel žaliti tudi zdaj preljubljenega nam ministra—. brezuspešnimi ugovori. — Mi pa vprašamo zdaj, ko beremo dan za dnem, da se hoče sedanja vlada strogo držati ustavnega okvira: Je-li tako konsekventno preziranje c. k. deželnega šolskega svetovalstva pri imenovanji učiteljskega osebja za naše srednje šole—ustavno?

Iz Kobariškega, 14. avg. (Izv. dop.) Narodna zavest je pri nas popolnoma razcvetena; porok so nam mnoge besede in narodne veselice v našem prijaznem trgu, v Kobaridu. Tudi 10. avg. so napravili naši narodnjaki besedo; Žganova dvorana je bila polna odličnih gostov in domačega ljudstva. Počestili so nas se svojim prihodom deželni šolski nadzornik, gospod Klodič z blago gospó in družino, deželni poslanec, g. Pagliaruzzi z družino, deželne sodnije svetovalec g. Defacis iz Trsta z družino, profesor Plohl iz Gorice, odvetnik g. Nikolaj dr. Tonkli, adjunnkta gg. Defacis in Fabris, mnogo gospej in gospic iz Tolmina in precejšno število univerzitetnih in gimnazijskih dijakov in bogoslovcev. Izmej domačih smo zapazili posebno lepo število zastopnic lepega spola, kandidatinj na tukajšnem pripravljalnem zavodu, tudi moški svet je dal precejšni kontingent. S kratka: prostorna Žganova dvorana je bila napolnjena uka-in zabave-željnega občinstva različnega spola, različnih stanov, različne omike.

O petji ne bodem mnogo govoril. Kobariški pevci so znani; kdor jih je kedaj slišal, mi mora pritrditi, da na celem Goriškem nij boljših. Tudi gospice Mimice Pagliaruzzijeve nočem posebej hvaliti; o njenih pevskih zmožnostih so pisali uže vešči strokovnjaki, h katerim se pa jaz nikakor ne morem prištevati. Omenim naj le goli faktum, da je vzbudila se svojim samospevom viharen rokoplosk, in da je morala dvakrat nastopiti. Nečesa pa ne morem in ne smem zamolčati. G. K. je zadnje dni odpovedal svoje sodelovanje kot pevovodja, pevec in igralec. S tem je spravil aranžerja cele besede, stud. jur. g. Pagliaruzzija gotovo v veliko zadrego. Ali korajža velja! V g. Hrastu vdobi naš direktor častnega namestnika pevovodje in pevca, in ulogo v igri podeli kredskemu učitelju g. Bratini. G. K. zasluži zaradi svojega nemožatega vedenja javno grajo, bodisi da so bili uzroki taki ali taki, kajti mož mora biti vedno mož! Tem hvalevrednejši je pa vztrajnost in pogum g. P. — Šaloigri „ona me ljubi“ in „gluh mora biti“ ste bili jako srečno izbrani. Prva ugaja vzlasti izobraženemu občinstvu, in druga mora tudi prostemu ljudstvu dopasti. Naloge so bile prav dobro razdeljene. Posebno pohvaliti moram gospici Pagliaruzzijevo Mimico in Fanico Treo, in gospé Dominko in Gruntar, ker so svoje naloge tako gladko in naravno igrale. Tudi zaradi tega so posebne hvale vredne, ker tako rade obljubé podporo dobremu in koristnemu namenu. Drugod je treba delati milostljivim gospicam in gospem tisoč in tisoč poklonov, predno se najmilostljivejše odločijo prevzeti kako ulogo. Toda s tem nikakor nočem kratiti gospodom zaslužene hvale; vsi so bili fantje na pravem mestu. Tudi knjigopasek se je pošteno trudil, občinstvu ustreči; ali v tem je malo zabredel. Pisatelj in igralec se ne smeta nikdar ravnati po okusu nižega ljudstva, ne smeta biti sužnja; merodajna jim mora biti sodba izobraženih mož. „Wer den Besten seiner Zeit genug gethan, der hat gelebt für alle Zeiten.“ Pomniti je tudi treba, da „omne nimium vertitur in vitium“. Stari, klasično izobraženi, zaljubljeni norec postal je navaden — Facanapa. — Junak celega večera je bil pa brezdvombeno „šor Nac“. Moj prijatelj nij v posebnem glasu, da bi bil vesel in dobre volje. Mnogokrat sem ga uže videl pri besedah in drugih veselicah; ali bil je navadno čmeren in tih, brado si je česal z rokama, gledal v tla, in nemirno sem ter tija korakal. Nocoj je bil pa „šor Nac“ ves drugačen. Bil je dobre volje, pel je, pil in celo — plesal; sploh bil je popolnoma pomlajen. Moj prijatelj tudi nij v posebnem glasu, da bi bil čestilec lepega spola. Bil je sicer daleč po svetu, bil tudi po salonih, videl je, kako so galantni gospodiči gospem in gospicam roke poljubovali in se uklanjali na desno, na levo, spred in zad; ali „šor Nac“ je bil za take neumnosti gluh in nem. Vrnil se je domov, nepokvarjen v srcu, nepokvarjen v vedenji; ostal je sploh skoz in skoz natoren človek. Ali kaka sprememba nocoj! Stari „šor Nac“ je dvoril gospem in gospicam, delal je poklone, ljubeznjivo se je ž njimi pogovarjal in je celo — plesal! Svojim očem sem komaj verjel; nastavil sem si naočnike in gledal in strmel. „Šor Nac“ je bil danes salonski mož. Mislil sem si: „na svetu je pač vse mogoče“. Nič bi se tedaj ne čudil, ko bi v kratkem slišal, da se je stari moj Nac zagledal v kako lepo Kranjico in da se je — skisal. Prosit „šor Nac“!

Izza Svete gore, (Izv. dop.) Zadnji občni zbor „Sloge“ je svojemu novemu odboru naročil, naj stopi v dogovor z „Edinostjo“ in sploh s tržaškimi rodoljubi, glede veče edinosti v narodnem prizadetju. V ta namen je g. državni poslanec Nabergoj povabil več odličnih narodnjakov v Nabrežino na pogovor dne 10. avgusta. Obžalovati je, da je dotični shod prestrigel ono namero, rekši: „naj bode za vse primorske Slovane eno samo politiško društvo v Trstu in to naj ima svoje glasilo.“ V Trstu je pač toliko Slovanov, da bi tam mogli vzdrževati eno politiško društvo in ako so združeni še z okolico in Istro, imajo pač obilen delokrog. Nikakor pa ne morem umeti, da bi eno samo društvo, naj ima sedež v Trstu ali kjerkoli, moglo uspešno delati v vseh treh primorskih deželicah.

---

zovani ter s primernimi preludijami v posebni knjigi za orgljavce na svitlo.

Udov je štelo društvo 333 živih, 10 jih je do sedaj pomerlo. Duhovnov je vpisanih iz ljubljanske škofije 216 in samo 10 (!) iz drugih škofij.

Kaj delate Vi muzikalno izobraženi gg. duhovniki, da se v to društvo ne vpišete? Saj dobite Cerkv. glasbenika skoraj na pol ceneje, povrh pa še vsako leto kako muzikalno darilo.

Pevovodja g. Foerster nam poroča o orgljarski šoli, ki je štela letos 28 učencev v dveh oddelkih. — Podučuje se v tej šoli brezplačno v vseh organistu potrebnih rečeh, kakor na glasovir, na orglje, petje, harmonizacija, kontrapunkt, fuga, celó liturgije se jim nekaj predava. V šoli imajo orglje, harmonium in glasovir za porabo. Kaj lepo je videti te učence razne starosti (od 12—30. leta, celó 50 leten učenec je bil med njimi) kretati se krog instrumentov. Veselje do cerkv. glasbe jim je kar brati raz obraza. Pa se tudi pridno učijo in lepo napredujejo. Ti bodo pravi misijonarji sv. Cecilije razposlani po Sloveniji preustrojit našo zanemarjeno cerkveno glasbo. Letos jih je 5 dobilo spričevalo sposobnosti, vlani 3.

Dohodkov je imelo cec. d. v preteklem d. letu 1942 gl. 21 kr., stroškov pa 1076 gl. 56 kr. Ostane še gotovine 865 gl.

Izmed potroškov se je porabilo 580 gl. kot honorar učiteljem orgljarske šole, 280 gl. pa za instrumente. 856 gl. so posamne cerkve ljub. škofije skup položile. Kaj, ko bi tudi pri nas cerkve v enak namen skup skladale Prejšni donesek k šolskemu zakladu je izostal, naj bi se pa vpeljal donesek v prospeh cerkvene glasbe.

Govoril je še dalje vnet cecilijanec P. H. Sattner obširno o reformi cerkvenega petja, prefekt Dolinar pa bolj aforistično o liturgiji pri litanijah in delenju blagoslova s sv. R. T. ter priporočal poprijeti se rimskega obreda, kakoršen je pri nas v goriški nadškofiji že v navadi. Temu živahno ugovarja špiritual g. Flis, ter predlaga naprositi preč. g. knezoškofa, naj prepove vsako svojevoljno novotarenje v liturgiji, dokler ne pride na svitlo popravljeni obrednik ljub. škofije.

Po sprejetem nasvetu je bilo letošnje zborovanje končano.

Popoldan ob štirih je bil v stolnici še nekak cerkven koncert. Pelo se je namreč 10 lepih pesem za razne čase cerkv. leta, in sicer večjidel brez orgelj; nektere pesmi v kvartetu, druge s celim zborom. To predavanje je bilo nekaj posebnega. Tu se je lehko spoznalo, kaj da zamoreta šola in tehnika pri petju, kako da izurjeni pevci marsikteri na videz suhoparni pesmi lepoto in živahnost podeliti znajo. G. Förster nam je rekel: „Gospodje, če se Vam kaka pesem zdi dolgočasna, ne jo hitro zavreči, pojte jo hitreje in efekt bo gotov. Zraven božične „Oj dete nam je rojeno“, mi je najbolj dopadla P. A. Hribar-ja postna „O grešnik“, ktero so samo četiri peli. Sploh so P. A. H. kompozicije prav lahke, umevne in lepe. One tako rekoč vpeljujejo k cecilj. petju. Nobena cerkev bi ne smela jih pogrešati. Dovolj so nam že Rihar, Vavken, Cvek in dr. pokvarili okus o pravem cerkv. petju; treba, da se vendar enkrat lotimo kaj boljšega.

Zvečer je bila „pri Zvezdi“ skupna zabava, kjer so se cecilijanci v prijaznem pogovoru med seboj pomenkovali o svojih težnjah in uspehih, o svojih nadah in namerah. Zarad pomanjkanja vojaške godbe, ktere sedaj v Ljubljani ni, so pa cecilijanci sami pod vodstvom g. Valenta marsiktero krepko zapeli. Vrstile so se navdušene napitnice, pri kterih tudi Goričani nismo bili pozabljeni. S željo „k letu vsorej, da se zopet vidimo“ smo se razšli.

Občni zbori cecilijanski imajo prelep namen, ne samo pokladati račun, tako rekoč bilanco postaviti, o napredku v preteklem letu, marveč s svojimi predstavami upljivati na poslušalce, ter jih ogreti za cecilijansko reč. — Le škoda, da se jih iz daljnih krajev tako malo vdeležuje. Nemške, protestantovske vlade pošiljajo organiste in muzike svoje na erarne stroške k takim zborovanjam, kakor so bili l. 1876 iz Würtemberga in pruske Šlezije nekteri v Gradec poslani. Ali bi ne vtegnila kaka bolj premožna fara poslati svojega orlista k občnemu zboru cec. društva v Ljubljano?

Slednjič še eno vprašanje. Kako stojimo pri nas na Goriškem glede cecilijanstva? Pri naših Lahih, kterim je Candotti še vedno njih Bog, je vse mrtvo. Pri Slovencih se že čuje sem ter tje kaj cecilijanskega, a vse to je še preborno. Malo izobraženih organistov imamo, še manj pa zvedenih in za lepo petje vnetih duhovnikov. Kdo je temu kriv? Mislim, da ne malo naša dva semenišča. Dunajsko malo semenišče je l. 1878. štelo med 160 gojenci 64 muzikov, poduk v petju bil je obligaten. Pri nas pa?

Hočemo na Goriškem s cecilijansko idejo naprej, lotimo se dela. Osnujmo okrajne ali dekanijske cecil. društva na praktični podlagi, t. j. s pevsko šolo, s podučevanjem naših organistov. Naj se ustanovi splošno diecezanno cec. društvo, podpirano od cerkvene oblasti, ki bi pred vsem skrbelo za — denar, s tem posamnim okrajnim društvam segalo pod rame, ter v ljubljanskem cec. društvu, z njegovo orgljarsko šolo in društvenim organom imelo močno zaslombo.

Goriška „Sloga“ je želela in želi edinost v delovanju za narod po vsem Primorskem, dvomimo pa, da bi bila kedaj želela le edno samo društvo za vse Primorsko. Sicer se je v zadnjem zboru „Sloge“ eden soud izrekel za edno samo društvo v Trstu, ali jaz sem preverjen, da to misel je edino navdihoval ogenj volitvenega razpora. Shod v Nabrežini bi bil moral vsakako bolj računiti s „Slogo“, nego je. „Sloga“ stoji na krepkih nogah, ima veliko udov in obširen delokrog. „Soča“ je gmotno in duševno danes vsaj tako trdna, kakor kedaj, a nabrežinska resolucija ta fakta kar ignorira. Vzemimo, da bi se „Sloga“ na ljubo onej resoluciji v prihodnjem občnem zboru razrušila; no, ali misli kedo, da bodo potem Bovčani, Cerkljani, Kanalci, Brici itd. bolj pridno zahajali v politiško društvo v Trst, nego so v „Slogo“? Nabrežinski shod bi bil svojemu namenu morda bolj pogodil, ko bi bil priporočal edno glavno društvo s kar mogoče mnogimi podružnicami (morda v vsakem glavarstvu eno *), ali pa mnogo samostojnih društev na enakej podlagi z ednim samim glasilom. Dober vrtnar ne poseka uže stoječih dreves, ampak dosadi, česar manjka.

Iz Soče, 19. avg. (Izv. dop.) Vedno tičati v zaprti čumnati, ni zdravo. Duh in telo potrebujeta pogostoma okrepčave v prosti naravi, ki jo v obilnosti ima in človeka prerodi in oživi. Na visokih planinah, na strmih gorah in verhovih dihamo svobodneje, nego v dolinah in v zapertih sobah. Tukaj pozabimo na vse zemske nadloge, tu se znebimo vseh materjalnih spon. Teh misli navdan podam se prve dni tega meseca prav zgodaj, še preden so solnčni žarki šinili v najviše vrhe velikanskih gora pod Triglavom, na nadsoško planino in dalje verh gore „Nad-Soča“. Preden so pastirji v tej planini odmolzli ovce in koze, dospel sem v njih bajto, po domače hlev imenovano. Žvenkljanje ovčjih in kozjih zvončekov, molža in vse, kar sem tu zapazil, me je v resnici zanimalo. Dopadalo se mi je gledati pastirje, ko so skupno zajuterkovali polento in siratko. To so Vam zdravi, čversti in gibčni mladenči, ko živo srebro; priporočal bi jim le malo več snage. Sedeli so krog velike lesene sklede in zajemali so iz nje s preširokimi lesenimi žlicami; gotovo jim je priprosta jed bolje dišala, kakor kakemu mehkužnemu meščanu najfineje slaščice. Po dokončanem zajuterku napotim se z dvema pastirjama dalje do namenjenega vrha in koj sem gori. Tu se vsedem verh hriba in občudujem krasno, zlatorumeno izhajajoče solnce, ki se je ravno zad za Triglavom in Kanjavcem prikazalo in šinilo v najviše verhe podtriglavskih gora. Zrak je čist, razgled prav lep. Triglav stoji med gorami, kakor oče med sinovi. Obdajajo ga v resnici velikanske gore kakor: Prisenik, Kamenik, Pikavec, Vogel, Kuk, Kal, velika in mala Tičarica, čisti Verh itd., ki v jasno in sinje nebo svoje verhe molijo. Do takraj Predela od Triglava v potegnjeni zračni čerti lesketajo se od zjutranjega solnca razsvetljene gore: Mangart (Babji zob), Jalovec, Moreš, Priželj in druge. Pred mano vidim Svinjak, kteri se iz Bovca prav lepo vidi. Prestrelnik, blizo kterega podnožja je veličasten slap „Boka“ imenovan, vidi se tudi od ceste blizo Žvikarja. Ta slap je veliko lepši kakor pluženski, iz pod kterega izvira potok Gliun. Videl sem Peričnik na Gorenjskem, a obstati moram, da ne presega „Boke“ v naravni krasoti. Pač je vreden, da bi ga videl kak naravopisec o času povodnji in dostojno popisal. Ko sem se nagledal gor na južni strani: kakor Lipnika velicega in malega Lemeža in potoka Lepenice, ki se vije enako srebernemu traku po lepenški soteski, ozrem se ves oživljenega duha v bavšensko dolinico, za ktero je vas Log tudi v ravnini pod Predelom in na misel mi prideti še vasi Soča in Trenta, bližnji sosedi očeta Triglava, ki ste gotovo najrevniši na Primorskem. Moj Bog! si mislim, gore hranijo toliko bogatstvo naravne krasote, prebivalci na njih podnožju so pa revni, da revniši biti ne morejo. V dolgove so zakopani do grla in se ne izkopljejo več iz njih; saj ni niti zaslužka niti pridelka. Kje bi se našli viri v polajšanje teh ubogih podtriglavskih prebivalcev? Po mojih mislih bi bilo najbolje, ako bi jim visoka vlada odkazala prostorček v Bosni. Če prodajo ti reveži njihovo premoženje tukaj in poplačajo s tem dolgove, vtegne nekterim še toliko denara ostati, da se lahko preselé v Novo Avstrijo. A. L.

Politični pregled.

Z DUNAJA. Z lastnoročnimi pismi od 12. avgusta t. l. je cesar iz Monakovega, kder je one dni bival, imenoval nove ministre. Na čelu vladi je postavljen grof Taaffe, ki je ob enem minister za notranja opravila; Stremayr je postal minister za pravosodje in vodil bo tudi začasno ministerstvo za uk in bogočastje; upamo, da ne dolgo; Horst ostane minister za deželno brambo; baron Korb-Weidenheim je trgovinski minister, grof Falkenhayn kmetijski minister, sekcijski šef Chertek, rojen na Dolenjskem, bo oskrboval finance, dokler ne bo imenovan tudi za to definitiven minister; Zemialkowski je minister za Gališko; dr. Pražak pa za Česko. — Izmed bivših ministrov je baron Pretis, kateremu je cesar s posebno odlikovalnim pismom pedelil velki križ Leopoldovega reda, imenovan za ces. namestnika v Trstu, kamor si je nekda sam želel; dr, Glaser pa, enako odlikovan, je postal generalni prokurator najvišega in kasacijskega sodišča. — Naš dosedanji namestnik baron Pino je v enaki lastnosti prestavljen v gorenjo Avstrijo, od tam pa pojde vitez Vidman za namestnika na Tirolsko.

Ako pregledamo imena mož, ki bodo odslej stali na državnem krmilu, vidimo da nova vlada ni več enostransko nemška, ampak da so v njej vredno zastopani tudi avstrijski Slovani. S posebnim veseljem pa pozdravljamo imenovanje dr. Pražak-a, dolgoletnega, skozi in skozi značajnega voditelja moravskih Slovanov. Njegovo ime nam daje ob enem poroštvo, da so dogovori s Čehi zaradi njihovega vstopa v državni zbor dognani — in da se bliža tedaj boljša doba vsem avstrijskim Slovanom. To posnemamo pa tudi iz onih ustavoverskih glasil, katera so vsigdar podpirali nemško hegemonijo v Avstriji, ter se s krčevito zagrizenostjo upirali, kedarkoli je šlo za to, da bi se tudi drugim narodom dalo, kar jim gre. Prav besno divjajo zdaj zoper novo vlado, v katerej ne zapazujejo izraza pravice za vse, ampak vidijo le začetek konca ustavoverskega gospodarstva.

Grof Andrassy-jeva doba je tudi pri kraji. Dunajske novine poročajo, da odstopi, kakor hitro mu bode imenovan naslednik. „N. fr. Pr.“, katera ni bila prej ogerskemu diplomatu posebno prijazna, toži zdaj, da ga je bosensko podvzetje pokopalo. Uradni in poluradni listi se pa trudijo, svetu dokazati, da Andrassy odstopi čisto prostovoljno zdaj ko je izvršena berlinska pogodba in so stvari v Bosni tako lepo (?) napotjene, da se zanesljivo doženejo v korist in slavo državi. Bog daj! a nam se ne zdi nebo nad novo Avstrijo še tako vedro.

Iz Trsta. Ces. namestnika bar. Pino-a je Nj. V. o priliki njegova premeščenja v Linc odlikovalo z Leopoldovim vel. križem. Ko so mu te dni vsi viši namestništveni uradniki zaradi tega najvišega priznanja neumorne in uspešne delavnosti čestitali, izrazili so ob enem svoje iskreno obžalovanje, da izgube oni in da zgubi Primorsko tako ljubeznjivega, a ob enem strogo pravičnega voditelja.

Iz Ljubljane. Narodni poslanci deželnega zbora kranjskega so 18. dne t. m. izročili prošnjo predsedniku ministerstva grofu Taaffe-u, naj blagovoli posredovati pri Nj. Veličanstvu našem cesarji, da se kranjski deželni zbor razpusti in da se še pred prihodnjim zborovanjem nove volitve razpišejo. V svoji vlogi se sklicujejo naši kranjski poslanci na dva momenta, vsled katerih ta zbor ne more dalje legalno zborovati. Prvič so se vršile volitve leta 1877. pod takim krivičnim pritiskom, da se prava volja naroda na Kranjskem ni mogla svobodno izraziti, in drugič so svobodnejše volitve v državni zbor dokazale, da tista narejena a nenaturna stranka, katera zdaj vlada v kranjskem zboru, nima v kranjskem narodu nobene podloge.

Za Sarajevo bode minister notranjih zadev razpisal pobiranje milodarov po vseh deželah. — Cesarica Marija Ana je podarila v podporo tamošnjim pogorelcem 2000 gl., nadvojvoda Rajner 500 gl.

IZ CARIGRADA dohajajo vsak dan drugačna poročila o spremembah v ministerstvu in sploh v viših krogih. To dokazuje jasno, da ni nič več stalnega na Turškem in da je bolni mož uže na smrtni postelji.

V MADRIDU se posvetujejo ministri, kako bi oženili kralja. Govori se, da pojde Manuel Silvela skoro na Dunaj, snubit za španjskega kralja nadvojvodico Marijo Kristino.

Domače stvari.

V deželni gluhonemici v Gorici bo dne 1. septembra po končanem šolskem letu javna preskušnja od 9-12 ure. Kdor še ni imel prilike, videti in se prepričati, kako se pomilovanja vredni gluhonemi otroci podučujejo in s kolikim uspehom, naj se napovedanega dne potrudi v naš zavod, ki je v mnogem oziru izgleden.

Mestna godba je vdobila novo poletno (!) obleko in sicer, ker je v Gorici premalo (?) stradajočih krojačev, izdelali so to obleko baje na Dunaji.—

Iznajdba. Tukajšnji civilni inženjer, g. Ivan Kerševani, je dobil privilegij za znajdeno kolo, katero se rabi pod vodo ter ima po sodbi izvedencev veliko vrednost za mline in druge tovarne.

Goričan—škof. Za knezoškofa v južnotirolskem Trentu je prezentiran monsig. Jakob Della Bona, rojen l. 1814 v Gorici, brat znanega tukajšnjega notarja g. Friderika Della Bona.—Pod nadvojvodo Maksimilijanom je služboval pri takratnem lombardo-beneškem namestništvu, potem pod nadvojvodo Karlom Ludovikom kot šolski referent pri tirolskem namestništvu; pozneje je postal korar prestolne cerkve v Solnogradu; 4. maja 1874 je bil imenovan za tenedoskega škofa i. p. i. in pomočnega škofa solnograškemu nadškofu. Gorica smo ponosna biti na moža.—

Sprememba mej uradnim osebjem. Namestništveni tajnik v Trstu Vincencij Kircher je na svojo prošnjo s priznanjem najviše zadovoljnosti za dolgoletno zvesto službovanje upokojen, Alojzij Dell'Ara sodnijski adjunkt v Ajdovščini, a službujoč pri c. k. okrožni sodniji v Gorici, je stalno imenovan za adjunkta pri tej c. k. okrožni sodniji; na njegovo mesto je prestavljen August Jakopič, do zdaj adjunkt v Pulji, tudi njemu je odkazano službovanje pri c. k. okrožni sodniji v Gorici. Kristjan Kircher in Emil Nadamlenski sta imenovana za sodnijska adjunkta prvi za Pazin, drugi za Koper.

Magistratna enakopravnost. Nij dolgo tega, povozil je grofa Giulaya kočijaž staro ženo, da je reva v omedlevici krvavela. Policaj je mirno gledal za odhajajočim kočijažem in „L'Isonzo“ je prinesel notico „povera donna“, a ime in lastnika konja zamolčal. Zdaj pa drugi slučaj.

Pred mesecem dni vstavi pri škofovi palači policaj slugo neke tuk. firme, kateri je z dvokolesnim praznim vozičem mirno svoj pot šel, češ, da je ta enega otroka povozil. Hlapec se čudi policaju, da je tako „čukast“ ter se sprevidi, da z dvokolesnim vozičkom ni mogoče koga povoziti in pridušuje se, da on ni niti po oni ulici šel. Vsi izgovori, da vsaj pozna policaj gospodarja, da je tržen dan itd. niso pomagali nič; hlapec moral je iti z vozičem k sl. policiji kjer je bil nedolžnega spoznan, ker je povoženega otroka oče policiji povedal, da ni pravi krivec in da je prišel otrok pod voz, vpežen z enim konjem. Hlapec je bil milostno izpuščen, a doma ga je gospodar oštel „kod je toliko časa hodil!“

Občinske stvari. Štaverjanska županija ima novega župana: V preteklo saboto je večina občinskega starešinstva položila občinske vajeti v roke plemenitega gospoda Konrada Fabris-a. V narodnem obziru sicer ne daja ta volitev posebno častnega spričevala občini, a nadejati se je vendar, da se obnese novega župana plemenitost tudi v tem, da povrne zaupanje slovenskih volilcev v slovenskej županiji s spoštovanjem njihovih najsvetejših pravic. V prospeh materjalnih koristi obširne županije pa vtegne volitev prav uspešna postati, ako odmeni gosp. Fabris svojo posebno pozornost in skrb končni vrednosti občinskega gospodarstva in pa boljšemu vzdrževanju zeló zanemarjenih občinskih cest. A to doseže samo tedaj, ako se postavi nad stranke, katere so neki samopridneži v občini odgojili in drugo proti drugi razdražili, in ako s pravičnim postopanjem vkroti vse notranje prepire, ki so občini v nečast in škodo. Za podžupane so izvoljeni gg. Mihael Maraž, Ivan Terpin, Anton Princič in Andrej Podberščik, prva dva sta iz Štaverjana, tretji iz goranjega in četrti iz dolnjega Cerovega. Bog daj dobro srečo in mir v občini!

V četrtek 14. t. m. je bila nova volitev šmarijskega starešinstva na Vipavskem; poroča se nam, da je neka stranka nezadovoljna z izidom, podala protest zoper veljavnost volitve, ker je bilo nekda izključenih več davkoplačevalcev od deležitve.—

Načrt postave zastran razdelitve občinskih zemljišč malidolskih na Krasu je zadobil cesarsko potrdbo dne 26. julija t. l. — Izmed mnogih načrtov te baže, katere je naš deželni zbor sprejel v preteklih sesiji, rešen je do zdaj samo ta.

Šmartenska županija v Brdih dobiva vsako leto znameniti znesek tako zvanih bratovščinskih obre-

---

*) Misel je dobra, a po naši društveni postavi se ne more izvršiti. — Pričakujemo, da rodoljubi od raznih strani naše dežele objavijo svoje menenje o nabrežinski resoluciji; — po tem priobčimo tudi mi svoje. Op. ured.

sti iz goriškega glavnega zaloga za uboge. Po nekem dogovoru mej g. župnikom in občinskimi možmi polagali so ta denar uže skozi več let v goriško hranilnico z namenom, da se nabere veča svota, ki se o svojem času porabi za razširjenje farne cerkve. Tako se je nabralo 3000 gl. in g. župnik je hranil hranilnične knjižice.—

Stvar je prišla v občinskem zboru v razgovor in večina obč. zastopnikov je pritrdila, da se ima nabrana svota ohraniti za odločeni namen. Ubožnejši sosedje pa, katere je izdatno podpiralo županstvo, podali so dež. odboru pritožbo zoper starešinstveni sklep, češ, da je ustanovni namen bratovščinskih denarjev ta, da se ž njimi podpirajo občinski reveži in da se tedaj naloženi kapital nikakor ne sme porabiti za cerkev.—Deželni odbor je ugodno rešil pritožbo razsodivši, da ima v hranilnici naloženi kapital 3000 gl. cel ostati, in da se imajo dotične obresti z onimi vred, ki dohajajo iz glavnega zaloga za uboge trositi samo za ustanovni namen, to je v pomoč siromakom. Ker niso vsi nadaljni ugovori od nasprotne strani nič izdali, vložilo je cerkveno oskrbništvo tožbo pri c. k. najvišem upravnem sodišči — kder je zdaj stvar v obravnavi.—Mej tem je pa deželni odbor dognal—ker ni šlo drugače, s pomočjo polit. gosposke,—da je moral g. župnik hranilnične knjižice izročiti županstvu, katero je po postavi poklicano, da oskrbuje občino in občinske zavode. Preteklo saboto prav za rano je prinesel cerkveni ključar F. knjižice v občinsko pisarno v Vedrijan. A ž njim so prišli še 4 drugi možje, ki si prilastujejo naslov in pravice poobiaščencev šmartenskih ubogih. Ko je hotel F. knjižice županu izročiti, vzame mu jih eden teh mož iz rok, češ, da ubogi ne trpé tega, da bi župan njihove bukvice hranil in ž njihovim denarom gospodaril in vsi štirje, ali bolje vseh pet odrine s plenom.

Župan je, seveda nemudoma storil, kar je bilo storiti in zdaj počiva pet siromašnih očetov v hladu pri sv. Antonu v Gorici; uboge žene in otroci pa stradajo doma. Kedo je kriv?

Gospodarska drobtinica. V drevesnici in v sadnem vrtu prav mnogo škodujejo mravlje mlademu drevju. Časi drevesca kar nehajo rasti in slabé, ker so se mravlje ob koreninah ugnjezdile. Gospodar se poslužuje mnogo nasvetovanih pripomočkov, petrolija predila, krede itd. pa vse to le malo ali nič ne izda. Kako tedaj nadležne mravlje pregnati? Prekopaj zemljo drevescu ob koreninah in grivo ali rušno vrzi stran. Zdaj bo solnce zemljo ob koreninah bolj pregrelo in mravlje bodo same stran bežale. Drevescu boš posebno ustregel, ako ga kedaj še zaliješ z gnjilo vodo, ki je uže nekaj dni na dvorišči ali kjerkoli v kakem jarku se parila na solncu. Taka voda ne daje drevescu samo vlago, ampak mu tudi gnoji, ter stori drugo rast posebno močno, ako se to zalivanje godi meseca julija in avgusta. G.

Dragocena škatla. V Trstu je bila na javni dražbi prodana škatla z dragocenostjo za 7196 gold.; kupil jo je neki Petracco tržaški juvelir. Zdaj pa se je zvedelo, da je ono škatlo podaril bogati kralj kanonov, Krupp, sultanu Abdul Azizu, kateremu so Turki vrat sé škarjami prerezali, sultan pa jo je podaril svojemu ministru.

Ko so sultana umorili, zastavil je denara potrebni minister škatlo za 6000 f. v Trstu in te dni „je šla na boben.“

Tržno poročilo. Naši častiti čitatelji, naj nam ne zamerijo, da smo zaostali s tržnimi poročili; odsihmal bode prinašala „Soča“ en teden tržno poročilo iz Gorice, drugi pa iz Trsta, seveda le o glavnih pridelkih.—

Da je žito v cenah poskočilo in dosledno tudi moka, je uže znana stvar; uzrok temu je ozir na splošno slabo letino, pa tudi Italija rabi letos ogromno žita in prav ta nam je polento podražila. Tudi cene domačega vina so poskočile, ker v obče slabo kaže prihodnja tergatev; zraven tega je tudi 18. t. m. po noči po naši deželi in drugod toča mnogim zadnji up na mali pridelek božje kapljice neusmiljeno potolkla.

Evo Vam cenik raznega blaga:

Kolonijali. Kava; Moka 100 k. od f. 150 do 154, Ceylon pravi 152 do 164, druge vrste. Portoriko 146 do 152, Malabar 119 do 126, St. Domingo 111 do 115, Rijo fin 104 do 110, srednji 98 do 100 gold.

Sladkor fin po f. 51 do 52, Melis 44 do 45 tolčen po 43.—Olivno najfineje olje 100 kil od f. 74 do 78, srednje 60 do 64, Korfu 54, Raguza 47, Istrijansko 49, Angleško (Coton) po 39. — Petrolij v sodičih po 15.50 v zabojih 17.50.

Žito.—Pšenica 3 gl. (31 litrov), koruza od 1.90 do 1.95; ječmen 3 do 3.20; oves 1.30 do 1.40, fižol 2 gl., ajda 1.40. — Moka št. I. 22.60, II. 20.50, III. 19.80, IV. 18, V. 14.20, VI. 10, otrobi drobni 4, debeli 5 gl. riž od 20 do 24 gl. 100 kil.—

Vino črno furlansko od 30 do 32, belo od 20 do 23 gl, 100 litrov. Različna druga vina, kakor Štajersko, Dolenjsko, Tirolsko, Ogersko itd. seveda, so veliko cenejša. Opomniti pa moremo, da kdor kupuje importirana vina, naj pazi in le onda kupi, kjer dotičnega trgovca pozna, da ne bode grdo opeharjen, kakor so bili mnogi jemajoč vino na kolodvorih. Nekatera vina so prav lepa, črna, a v par dneh se barva spremeni v temno rudečo. Tedaj pozor!—

Krompir se prodaja po f. 3.50 do 4.; — seno od 70 do 95 kr.; slama od 90 kr. do 1 f. 56 kil.

Maslo od f. 88 do 90; amerikanska mast po 52; domača slanina 68, amer. 52 100 kil; bovški star sir od 76 do 78, letošnji od 48 do 52.

Oznanilo preč. duhovščini.

Naznanja se, da bo tudi letos navadna razstava cerkvene oprave v Gorici v Coronini-jevi hiši, Rabatišče h. štev. 19. dne 25. 26. 27. 28. in 29. avgusta. Pri tej priliki se izročé gospodom kuratom stvari, za katere so mej letom prosili vodstvo večnega češčenja.

Vodstvo zanašaje se, da je vstreglo željam čast. kuratov, vzbi vse tiste, kateri niso zadovoljni, ali kojih prošnje morda niso došle na pravo mesto, naj se obrnejo naravnost in brez vsacega ozira na adreso h. št. 19 v Rabatišči, gotovo se jim stori po volji.

Vodstvo si dovoljuje opazko, da doneski društvenikov (mogoče, da zaradi slabih letin) niso prav povoljni; ravno za to pa se ni moglo več storiti, kakor se je storilo.

Evo, tu razkaz stvari, ki so se od l. 1874 razdelile raznim cerkvam:

Planet 64 — pluvialov 5 — mašnih srajc 30 — roketov 36 — velov za ciborij in mošenj 45 — štol 48 — humeralov 27 — korporalov 56 — purifikatorijev 82 — rokobrisalk 73 — večjih brisalk 91 — pal 62 — altarskih blazin 10 parov — antipendijev 42 — altarnih prestral 14 — mrtvaško zagrinjalo 1 — baldakinov 5 — zastava 1.

Razkaz stvari, ki so se razdelile, ali se imajo še razdeliti l. 1879:

Dekanat goriški. Sv. Maver, srajce — Kromberg, zastava — kapeli M. B. neomadeževane, obleke za cerkvenike.

Dekanat kanalski. Avče, bela planeta, — Lom, bela planeta — Srednje, roket in drobno perilo — Deskla, vel za ciborij — Lokovec, vel za ciborij.

Dekanat tolminski. Drežnica, črna planeta — Volče, altarne blazine — spod. Tribuša, rudeča praznična planeta — Ponikve, rudeča praznična planeta — sv. Viška Gora, štola, drobno perilo — Pečine, perilo, dvojna štola — Idrija n. B., antipendij.

Dekanat ločeniški. Kožbana, bela planeta — sv. Florjan, mošnja za popotnico — Fojana, rudeča planeta — sv. Lovrenc Neb., bela štola, — Medana, vel za pred razpostavljeno Najsvetejše.

Dekanat ilumičelski. Grado, bela svilena planeta — Škodovaka, bela planeta.

Dekanat komenski. Branica, srajce — Šmarje, blazine za velki altar — Štanjel, črna planeta, drobno perilo — Rifenberg, altarni blazini.

Dekanat korminski. Dolenja, srajce, roket, drobno perilo — Rutarji, perilo.

Dekanat cerkljanski. Otalež, črna planeta — Šebrelje, mošnja za popotnico in štola — Bukovo, antipendij — Ravne, bela planeta.

Dekanat bovški. Čez Sočo, srajce, roket in drobno perilo.

Dekanat černiški. Sv. Tomaž, vijolčna štola — sv. Križ, mošnja za popotnico — Batuje, svilen humeral — Ajdovščina, roket, mošnja.

Dekanat šempeterski. Dolnja Vertojba, humerali, altarna prestrala.

Dekanat gradiški. Sdravšina, antipendij, dvojna štola — Fara, rudeča planeta.

Dekanat teržiški. Starancan, perilo — sv. Peter na Soči, rudeča planeta.

Dunajska borza.

	22 avgusta		
Enotni drž. dolg v bankovcih	65 gl.	95	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	67 „	95	„
Zlata renta	78 „	60	„
1860 drž. posojilo	124 „	50	„
Akcije narodne banke	821 „	—	„
Kreditne akcije	261 „	50	„
London	116 „	66	„
Srebro	— „	—	„
Napol.	9 „	27	„
C. kr. cekini	5 „	50	„
Državne marke			

Oznanilo.

Ravnateljstvo zastavljavnice (Monte di pietà) vstanovljene po grofu Thurnu v Gorici naznanja, da bode dne 15. septembra 1879 začela javna dražba (kant) nerešenih zastav II. četert leta 1878 t. j. tiste, ki so bile zastavljene meseca aprila, maja in junija 1878.

V Gorici dne 5. avgusta 1879.

Ravnatelj: **Lovisoni.**

Skoro zastonj!!

Konkurzno oskrbništvo nedavno falirane velike angleške tvornice britania-srebernega blaga nam je naročilo, da oddamo vse tako blago, katero je v naši zalogi proti mali odškodbi za voznino in 1/4 delavskega zaslužka.

Za samih **6 gl. 75 kr.**, poslanih ali po pošti povzetih, kot odškodbo za voznino z Angleškega do Dunaja in nekoliko za delo, dobi vsakdo za četrti del prave vrednosti, tedaj **skoro zastonj**:

6 izvrstnih **miznih nožev**, z britanija srebernim ročem in pravo angleško sreberno-jekleno ostrino;
6 najfinejih **vilic**, brit.-srebro, iz enega kosa;
6 težkih **žlic** iz britanija-srebra;
6 **žličik** iz britanija-srebra najbolje sorte;
1 **zajemalnik za mleko** iz masivnega britanija-srebra;
1 težak **zajemalnik za juho** iz enac srebra;
6 težkih **nožnih podložkov** „ „
6 angleških **Viktorija-tas**, fino vrezljanih;
2 jako okusna **namizna svečnika** iz britanija-srebra;

Vseh 40 kosov skupaj, ki so stali poprej 25 gl., stane zdaj samo **6 gl. 75 kr.**

40 kosov. Vsi ti predmeti (40) so iz najfinejega britanija-srebra, katero je na svetu edina obstoječa kovina, ki se niti po 20letni rabi ne razločuje od pravega srebra, za **kar se garantuje.** Naročuje se za c. k. avstr.-ogerske dežele pod naslovom:

General-Depôt der I. engl. Britannia-Silber-Fabriken:
Blau & Kann, Wien I. Elisabethstrasse 6.

Podpisani ima na prodaj prav dobro **tirolsko**

črno vino,

čisto naravno

a ne oddaja je manj, nego po 56 litrov skupaj.

Alojzij Bader.

ZALOGA
GRAŠKEGA EKSPORTNEGA-PIVA IZ LEDENICE
bratov Reininghaus,
DOLENJSKO NAMIZNO VINO IN SLIVOVIKA
se dobiva vedno ter po najnižji ceni
pri
Kavčič & Ferfila
na Korenja pri vodnjaku.

JAKO VAŽNO

vsakteremu za oči.

Prava dr. White-jeva voda za oči od Traugott Ehrhardt-a v Grossbreitenbach-u v Turingiji (Thüringen) slovi uže od leta 1822 po celem svetu.

Dobiva se steklenica po 1 gl. v Trstu v lekarni „Carlo Zanetti“ Via nuova 27 in **v Gorici tudi v Zanetti-jevi lekarni na Travniku.**

Odlomki iz pisem: Vaša **prava** dr. White-jeva **očesna voda** je tukaj uže v raznih slučajih **izvrstno** pomagala; prosim torej pošljite mi (sledi naročilo). Lauterhagen 27/5 1878. Aug. Scheer.

Izdavatelj in odgovorni urednik: JOŽEF ZEI. — Tiskar: MAILING v Gorici.